

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Megjelenik vasárnap és esztűrtőkn.
Előfizetési árak: Egész évre 12 kor., fél évre 6 kor.,
negyed évre 3 kor. Egyes szám ára 12 fillér.

Felolós szerkesztő:
OBLÁT KÁROLY

Szerkesztőség: Zarándok-utca 7. szám. Telefon 58.
Hirdetések Árszabály szerint számítottak;
többszöri hirdetésnél kedvezmény. — Nyitlár sora 30 fillér.

A szabadság ünnepe.

Zombor, 1906. márczius 15.

A magyar szabadság üjjászületésének 58-ik évfordulóját készül Zombor város hazafias közönsége ma lelkesedéssel megünnepelni. Széles e hazában, a hol hazafiasan érző magyar keblek vannak, egyesületek és körök nagyarányú készülődésekkel akarják az idén márczius 15-ikét fényessé, nagyobbá tenni, mint valaha.

A magyar szabadság hajnalának megülésére a szabadság elvesztésének közös veszélye, közelebb hozza a jó hazafiakat. A sivár politikai helyzet parancsolólag hat a kedélyekre, felvilanyozza a csüggedőket és kitartásra buzdítja a hontiaikat, hogy veszélyeztetett törvénybeígtatott joguktól tén ismét el fognak esni. Ezen vezérelvektől indítva ünnepli az idén az egész ország a szabadság napját. Visszaidézvén a 48-as nagy idők és hallhatatlan férfainak dicső emlékezetét.

Egy nemzet, mely a szabadság ideáljaiért így tud lelkesedni, visszaemlékezni, az ifjuságnak a nagy herosok emlékeit szívükbe vésní. Szívükbe a hazafiságot, a hazaszeretetet beplántálni és azt örökké megrögzíteni, az ily nemzet oly könnyen — minden üldözletes daczára sem — el nem veszhet! Megtámadott alkotmányunk fényesebben kell, hogy e harczból kikerüljön! Tündököljön és vezéreljen bennünket azon ideálok fenségsége, melyért a szabadságharcz felistenei küzdének és drága vérüket ontották! Ezen szent napon ihletes mával boruljunk le a Mindenható trónusának zámolya elé, hogy e sokat zaklatott, vérig megkínzott és lealázott hű és loyális magyar nemzetre végre jobb napok virradjanak, mert „megbűnhötte már e nép a multat és jövődöt!”

Ünnepeljünk tehát ma, teljes odaadással, hazafias lelkesedéssel, tüzzel és hévvel, hadd dobogjon, hadd hevüljön magyar szívünk, hadd ujjongjon magyar keblünk a szabadság hajnalhasadtának e mai dicső napján! Ti

felistenek! Dicső őseink! Veletek vagyunk ma, hozzátok fohászokodunk, legyelek a mennyekben szöszölőink, sanyaru helyzetünkben kérjétek ti is az Egek urát, hogy háritsa el a magyar nemzettől a megpróbáltatások ezer nemét, melylyel most sanyargatnak, kérjétek, hogy fordítsa a király szívet hű magyarjaihoz, hogy megértve egymást szeretettel, békében együtt működhessenek a haza és a trón megszilárdításán örökkön örökké!

Legyen tehát a mi hazafias ünnepelésünk egy új és boldogabb korszaknak talpköve. Ragaszkodjunk szeretettel élvezredes alkotmányunkhoz és ha bölcs mérseklettel sikerülni fog a kiélesített ellentéteket kiegyenliteni, úgy örömtől repeső érzelmekkel nézhetünk a jövő felé, melynek láthatárát most sötét felhők borítják. Adja Isten, hogy úgy legyen!

S.

A márcziusi ifjuság.

Jókai Mórnak egy kiadatlan beszéde, amelyet évekkel ezelött intézett márczius 15-én az egyetemi ifjusághoz egy ünneplés díszülés alkalmával; a lelkes ifjuság minden áron hallani kívánta az immár porrá lett nagy költőt, aki végre is engedett az óhajtásnak s elmondta az alábbi beszédet, amelyet az ülés után írásba foglalt s egyik jelenvoltnak adott át emlékül. A beszéd ez ideig nem látott napvilágot. Azóta nagyot fordult a világ kereke, nagyot változtak a viszonyok, de az aranyigazságok, amelyek e beszédben foglaltaknak, minden időben megállanak, örökké valók, a mint örökké való az emléke annak, a ki elmondta. A beszéd így hangzik:

Lelekem fia!

Sokáig válogattam benne, minő megszólítással kezdjem a Hozzátok intézett üdvözlő szömat.

Elöttem volt a nagy angol tudós schémája, ki mint az oxfordi egyetem rektora ez egybegyült diáksereget a veni sanote után ezzel a megszólítással cimmezte: „uraim, mylordok, érsekek, püspökök, lelkipásztorok, lord mayorok, aldermanok, mérnökök, tábornokok, doctorok, Bashrend, térdszalagrend lovagjai, — hajós kapitányok, admirálok; — világcsalók, nap-

lopók, utonállók! — Igen is: mind ezek válhatnak belöletek, a szerint, a mint magatokat viselni fogjátok.“ — Azonban én utánozni még a nagy embereket sem szeretem.

Van egy rátok alkalmazott régi kifejezésem, a melyben a magyar fiataliságot elneveztem „aczel fiataliságnak“. Más nemzetek van „arany fiataliságuk“ (jeunesse d'oré) kik arra büszkék, mi magyarok büszkébbek vagyunk az „aczel fiataliságunkra“ — Azonban én ismételní saját magamat sem szeretem.

Nekem jogom van Titeket „lelkem fiainak“ szólítani, mert a saját lelkeket látom bennetek ezerszeresen sokszorozódni.

Ugyanazt a dicső fiataliságot látom magam előtt most, a ki ötven év előtt engem és kortársaimat, azakkori írókat, körülvelt; csak a számotok szaporodott meg, a hány százan voltatok akkor, annyi ezren vagytok most.

S ugyanazt a szent szözatot hallok ezerszeresen visszhangzani ajkaitokról most, a mit elődeitekől hallottam égneuk és földnek hirdettetni: „szabadság, egyenlőség, testvériség!“

Ez a hármas jelszó volt az a bibliai mustármag, melyből Magyarország özédrusfája felnött; és még egyre növekedik.

E hármas jelszóban van Magyarország lételének alapja a magyar nemzet hatalmának joga kifejezve. Ezek a vezéreszmék tesznek egy nemzetet hadban erőssé békében boldoggá. S a ki e három eszme közül egyet eldob magától, a másik kettőt is elveszítí. Ezt a hármas varázsígét őrizi a mi alkotmányunk frígyládaja.

A magyar tanuló fiataliság, nemzeti műveltségünk élő kifejezése, ivadékról ivadékra híven megörizte elődeinek ezt a frígyládáját. Soha, semmi szenvedély, semmi kényszer, semmi érdek nem bírta a magyar tanuló fiataliságot eltántorítani. A frígyládát elvehették tőlünk, de a benne elzárt kincseket nem kobozhatták el.

Pedig sok megpróbáltatást kellett fiataliságunknak kiállania.

Öt évtizeden át figyeltem aggodalommal, láttam örömmel, mint váltja fel egyik ifju nemzedék a másikat. Mindig ugyanaz a szellem maradt meg: egyik ivadék a másiknak adta át örökségül. És most az ötödik évtizedben ugyanezen oltár előtt látom áldozni hazám tanuló fiataliságát, ugyanazon jelszavas zászlókat lobogtatni kezében.

Szorongó szívvel szemléljük, közelben és távolban, hogy foszlanak le másutt rongyokban a dicsőséges zászlók! Hogy

áldozzák fel a szabadságot a boszuért, az egyenlőséget a kiváltságért, a testvériséget a gyűlöletért, más nagy nemzetek fiai. S a legjobb fiai: a muzsik tábora. Hogy készülnek testvérgyilkos harcra, mely saját hazájukat megbénítja, alkotmányukat megrendíti, hogy vezetnek népfajt, felekezetet, politikai pártokat irtó küzdelemre éppen azok, kiknek azért van adva a kezükbe a fátyla, hogy nemzetük előtt a hazaszeretet, a békeszeretet helyes útját megvilágítsák: de nem hogy gyújtogassanak vele!

Hála a magyarok Istenének, hogy ez a ragály nem fertőztette meg a magyar ifjak lelkét.

Ti megmaradtatok a szabadság, egyenlőség, testvériség híveinek, s a magyar tudományos egyetem fiatalága adott magasztos példát a saját lelkében létrehozott békeszeretettel az egész mivel világra fiatalágának, példát arra, hogyan lehet büles mérséklettel, testvéri indulattal a közös haza és közös szabadság szeretetével, egymással ellenkező felfogásokat kibékíteni.

Ez az 1848 márczius 15 ikének a szel-leme. Így tettek a ti elődeitek, az én kortársaim: egyenlővé tették az embert, magukhoz ölelték a testvért, s midőn a szabadságért kellett küzdeni, az egyenlővé tett honfi, a felkarolt testvér együtt harcolt velünk a szabadság ellenségei ellen.

Es még ma is „in hoc signo vinces!”

Ezt az ötven év előtt a ti elődeiteknek átadott lelkemet látom és Ti Bennetek föléledve, s mind azoknak a lelkét, a kik akkor velem együtt voltak: Petőfiét s az ő tizeit.

Azok már megérték Istenhez, ki nekem engedve, a legutolsónak, hogy az ő nevéikben is üdvözüljétek Titeket, lelkemnek fiai!:

„Legyetek boldogok a boldog hazában!”

„Szabadok a szabad hazában“

„Erősek és becstelenségek az erős és becstelenséges magyar nemzetben!”.

A bérharczok.

Márczius idusa van. A tavasz kezdete megérkezett. Melegen süt az éltető napsugár. Az égboltozat ragyogó kékszinben játszik.

Eledni kezd a nagy természet. A hó eltakarodott már, csak itt-ott akad még hirmondónak, de a nap melege minél előbb olvasszja azt is.

A fű zöldelni kezd, a vetéseket hajlja a nap éltető melege; a fák duzzasztják rügyeiket. A nagy természet életerős működése bekövetkezik.

A pacsipta is megszólal, édes dallal köszönti a felkelő napot és dicséretet zeng a jószágos Istennek.

Az elmúlt tél időjárás tekintetében kitűnőnek mondható, volt eső bőven, vastag hótakaróban sem volt hiány. Az istenadta anyaföld megtelelt nedvességgel, a növényélet egyik legfőbb éltető feltételével. Künn a mezők laposabb részéin még vizet is látni, ezt a gazda — sok évi tapasztalásból — jó jelnek

látja. Bő terméskor szokott a víz a mélyebb helyeken összegyűlni. Az összegyűlt víz a nagy nedvességet mutatja.

A meleg napsugár munkára szólítja a szorgalmas munkás gazdát.

A gazdasági eszközök előkerültek. A tavaszi szántás ideje megérkezett. A földnek munkája igen jó. A téli fagy és a hó a földet át- és átjárta, megporhanyította, könnyű is most a tavaszi szántás-vetés. Bizodalommal veti el a gazda a magot. Mennyi szép reménységet és bizodalmat vet ilyenkor tavaszszal a gazda földjébe.

Rá is férne arra a szorgalmas, munkás gazdára végre-valahára, egy jó termés, egy igazán bő aratás. De még mennyi idő van az aratásig? Az időjárás szeszélye kiszámíthatatlan. A legszebb reményeket megsemmisítheti egyetlen óra, egyetlen nap. De mi bizunk. E'ltessen bennünket a jó reménység és az Istenbe vetett élő hit.

Jó az Isten, megsejti a benne bízót.

Nemcsak a földmivelő munka veszi tavaszkor kezdetét, hanem az ipari foglalkozás is ilyenkor kezdődik.

A milyen nagy baj a gazdára nézve a szeszélyes időjárás, ezen olyan kényelmellen a vállalkozókra és az ipari foglalkozást űzőkre a sok rendezetlen kérdés.

A vállalkozó óvatos és kedvellen. meggondolva vállal csak munkát, mert a bérharczról mindig tartania kell, soha se tudja, hogy munkásai mikor szüntelik be a munkát.

Es vajjon a bérharczokból van-e valakinek állandó haszna? Nézetünk szerint nincsen.

A vállalkozó elkedvetlenedik s a munkásság sokszor egy szép reménységgel lesz szegényebb.

A munkás az általa jól megszolgált bérre érdemes, de a kívánságokat szertelenségbe vinni soha sem volt helyes cselekedet. A szertelen kívánságok a vállalkozót óvatossá teszik, egyszerűen nem vállalkoznak. Ha nincs vállalat, sem keres a vállalkozó, de munkásra nincsen szükség s így a munkásnak sincsen keresete, nincsen megélhetése. Az okos előrelátás és a kölcsönös megértés vállalkozó és munkás részéről egyaránt fontos és szükséges dolog. A munka beszüntetésekből kárt látnak a vállalkozók, de a remélt jobb bér reményében — a munkások is hosszabb ideig nem dolgoznak, nem keresnek minélölgva ők is károsodnak.

A kölcsönös megletés, az egymás jogainak tiszteletben tartása, a méltányos bérfizetés, a nyomasztó viszonyoknak a munkásság részéről való belátása egyenként és összesen hozzájárulhatnak a vállalkozói kedv fellendüléséhez és elősegítői lehetnek az állandó munkának, a melyből legtöbb haszna a munkásságnak van.

Itt a tavasz! Lendüljön fel az ipari munka is és a munkások vidám dala jelezze a lelkekben való megelégedettséget.

Városi ügy.

☐ **Árlejtési hirdetmény.** Zombor szabad királyi város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a városi ház épület első emeletén elhelyezendő 53 drb új ablak elkészítésének biztosítására 1906. évi márczius hó 20 án délelőtt 11 órakor a városi házban Latinovits Szaniszló tanácsnok hivatalos helyiségében zárt írásbeli versenytárgyalás tartatik. Az asztalos, lakatos és mizelő munkákra külön-külön ajánlat nyújtandó be. Felhivatnak vállalkozni szándékozók, hogy ezen munkákra vonatkozó zárt írásbeli ajánlataikat az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bantáppénzzel felszerelve a városi tanácshoz a fenti határidőig annyival is inkább nyújtsák be, mivel később beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A vállalati általános és részletes feltételek a városi mérnöki hivatalban megszereshetők.

Hírek.

* **Kinevezés.** Latinovits Pál főispán Tronka Kálmán zsabalyi közigazgatási gyakornokot tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki.

* **Személyi hír.** Folyó hó 9 én az itteni os. és kir. 23. gyalogezred megszemlélésére báró Leithner Ernő vezérőrnagy, a 69. gyalogandár parancsnoka városunkban időzött. Az „Elefánt” szálódában tiszteletére a közös és honvédtisztikai társaságcsorát rendezték.

* **Előléptetett albiró.** Dr. Kopp István zentai jb. albirót az igazságügy-miniszter a IX. osztály 2. fokozatába léptette elő.

* **Áthelyezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Szegényi Gyula topolyai aljegyzőt hasonmóságban a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Gyilkosság bosszúból.** F. hó 8-án, csütörtökön, a zombori Bilics-szálláson, Józsiás József földmives vadállati kegyetlenséggel ölte meg szomszédját, Szecsujszki Nikolát. A rémes tett régi boszu műve Józsiás néhány évvel ezelőt gabonát és pénzt adott kölcsön Szecsujszkinak, melyet még pörlekedés után se tudott tőle visszakapni. Csütörtökön reggel családiparvatvarból származó fölindulásában találkozott régi haragosával. Pisztolyal támadt rá, melyet az börtal kiöltött a kezéből. A dulakodás hevében Józsiás köst rántott elő, mellyel ellenfelét agyonszurkálta s torkát elmetezte. A gyilkost a rendőrség azonnal elfogta. Tettét töredelmesen beismerte s most az ügyészség bürtönelében várja el a sorsát.

* **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Tomássy Lambert szabadkai törvényszéki joggyakornokot a topolyai kir. járásbírószághoz jegyzővé nevezte ki.

* **Kertészeti és szőlészeti telep Zomborban.** Ruffy Pál miniszteri tanácsos, az orsz. gyermekmenedékhelyek felügyelője és Angyal Dezso kir. tanácsos, a budapesti állami kertészeti telep igazgatója Latinovits Pál főispán kauluzálásával beható tanulmányokat folytatnak a Zomborban felállítandó kertészeti, szőlészeti és gyümölcsészeti telep helyének megállapítása tárgyában. A telep a főispán kezdesére Bács-Bodrogvármegye közönsége által majdnem fél millió korona költséggel fog létesítettni. Az adományból a felépítendő telepen 12—16 éves korig a szőlészet, kertészet, baromflenyésztés és méhészetben fog 200 árva gyermek kiképzést nyerni.

* **A zombori izr. szent egy-let** Chevra Kadisah, hogy tagjai sorában az együltvártozás és vallásosság érzéseit fenntartsa és megerősítse, hosszú újri ciklusokban társas összejövetelt u. m. diszvasorát szokott rendezni. Ilyen diszvasorát

rendezett fenti egyet hétfőn e hó 12-én este a hitközség tanácstermében, a melyen a hitközség színe java nagy számban részt vett. Ez alkalommal az egyet özöljaira 550 korona önkéntes adományok folytak be, mely tanujele annak, hogy a vezetés jó kezében van létvé, hogy zsidó polgártársaink a hitélet megerősítésére irányuló törekvéseket áldozatokkal is fenntartani, fejleszteni oltajának. Az est a szó igazi értelmében kedélyesen folyt le. Az előjáróság Holländer József elnök és főt. Dr. Fischer Mihály főorvossal élén, minden lehetőséget megtevé, hogy mindenki fesz-telenül és otthonosan érezze magát. A gazdag menü ajándék utján lett megszerveve. Egyik máczénas Wámoscher Aron adta a halat és borokat, Löwy testvérek egy zsák finom lisztet, Weidinger testvérek csukrot kávé, mely munificenciáért nagy ünnepeltetésben volt részük. Nemkülönben dicséretet érdemel Bergman Adolf a „Vadászkürt“ derék bérője, az ételek elkészítése és a terítés körül tett nagy fár. dozásai miatt. Az első pohárköszöntőt főt. Dr. Fischer Mihály mondta klasszikus héber nyelven az egyet érdekes elnökségére, mely frenetikus tapsokkal fogadta a tudós rabbi szép beszédét. Az ügyvédi kar számos tagja mondott még igen számos toasztokat. Az estély csak reggel öt óra tájban végződött, a melyről csak dicsérettel fog vissza emlékezni minden résztvevő.

† **Halálozás.** Bácsordakon e hó 10-én reggel meghalt Dr. Zalur István, Bácsmező t. főorvosa, megyebizottsági tag. Temetése f. hó 12-én nagy részvét mellett ment végbe. A megdobogott a borsódi és kátmári Latinovits családnak volt 40 éven át háziorvosa.

* **Eljegyzés.** Rosenfeld Soma, Weidinger S. és Zs. özég születője, eljegyzése e hó 11-én v. Kohn Fanni urnó leányát, Ceciliát.

* **Kinevezés.** Molnár Béla temerini uradalmi főintéző pécsi püspöki jószágigazgatónak nevezett ki.

* **Sztrájkok.** A zombori malommunkások sztrájkja napi 30 filléres bérjavítás megadása véget ért. — A zombori építő munkások és festők sztrájkja még tart, a békéltető tárgyalások folynak.

* **Eljegyzés.** Weisz Mór zombori izr. kántor eljegyzte Rosenweiger Juliska k. a. Zomborban. (Minden külön értesítés helyett.)

* **Márczius 15.** A bezdáni olvasókör ma márczius 15-én a szabadság napjának emlékére dalárda közreműködésével este 8 órakor nagy ünnepélyt rendez. Az ünnepély programja 8 pontból áll és igen változatos. Az ünnepélyt társas vacsora követi.

* **Ujvidékről jelentik,** hogy az ottani upárt elnöksége levéllel üdvözölte Bánffy és íranta való ragaszkodásának adott kifejezést. Politikáját minden tekintetben helyesnek tartják és őt a párt erkölcsi támogatásáról biztosítják.

* **Beszámoló.** Rajk Aladár, Baja város volt képviselője, vasárnap mondott a Bárány-szálló termében beszámolót, a melyben arra kéri a választókat, hogy legyenek teljes bizalommal a vezérő-bizottság iránt.

* **Márczius 15-ike Baján.** A szabadság rajnalhasadásának nagy évfordulóját Baja város hazafias közönsége is méltóképen ünnepli márczius idusán. A bajai függetlenségi és 48-as párt ünnepi lakomáját az Iparoskörrel együttesen fogja meg tartani az Iparoskör helyiségében. Ez alkalommal az ünnepi szónoklatot dr. Fehér Lőrincz fogja tartani. Dél előtt a plébánia templomba isten-tisztelet lesz, melyen az Ipartestület tagjai, valamint a Honvéd egyesület tagjai testületileg vesznek részt. Gyűlékezés az Ipartestület helyiségeiben fél 9 órakor lesz. Bankettek lesznek még a Polgári Olvasó egyeletben, valamint a Gaszinóban.

* **Óbecsiek a miniszternél.** Óbecsei tudósítónk írja: A rét felszántása ügyében ismét egy küldöttség akar a földművelésügyi miniszter elé járulni. Úgy volt, hogy e hó 17-én megy föl a küldöttség Latinovits Pál főispán vezetésével, de közbejött akadályok miatt a miniszter látás későbbre halasztotta.

* **Postások öröme.** A posta és távirata tisztviselői részére kellemes meglepetés készült a kereskedelmi miniszterterületben. Nemcsak a vas-utasok részeseinek most előléptetésben, de a postai tisztviselőik is kapnak még e hónapban pótlókat. A postai forgalomhoz beosztott tisztviselőik és alkalmazottak fizetésük után 15, a számvevőségi és igazgatósági tisztviselőik pedig 20 százalékos pótlókat kapnak legközelebb. A miniszterterületben már összehállították a tervezetet és most nagy kíváncsisággal várják a postások örömet hozó rendelet megérkezését. A pótlék csak erre az esztendőre szól.

* **Uj táviradivatal.** Hivatalosan értesítve, hogy Bács Bodrog megyében kebelezték Kisszállás községében f. é. január 25-én táviradivatal nyílt meg.

* **Azsfaltozás Óbecsén.** Óbecse község főbb utcait aszfalt-makadám burkolattal látatja el. E munka vállalatba vételére a Magyar aszfalt részvénytársaság tett ajánlatot a községnek.

* **Szálloda építés.** Bicsalmáson építendő szálloda, jelesül emeletes főépületek építéséhez szükséges összes munkálatokra versenytárgyalás bídretettik. Írásbeli zárt ajánlatok a rendelkezésre bocsátott úrlapokon nyújtandók be 1906. évi márczius 24. napjának ó. u. 3^{1/2} órájáig a bicsalmási takarékpénztár hivatalos helyiségében. Az ajánlatokhoz a feltételekben előírt ajánlati összeg 5%-nak megfelelő bántópenz vagy óvadékképes értékpapír mellékelendő. — A részletes tervek, költségvetések és feltételek a bicsalmási takarékpénztár hivatalos helyiségében megtekinthetők.

* **A vidéki szintársulotok biztosítéka.** A „Figyelő“ jelenti: Az Országos Színészegyesület múlt évi közgyűlése az igazgatók biztosítékát fölemelte és e határozatot most Kristóffy belügyminiszter is jóváhagyta. E szerint 3000 koronás biztosítékot kell beszozáltatnia az aradi, debreczeni, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, szegedi és temesvári igazgatóknak: 2000 koronát: a besztercebányai, délvidéki, győri, kecskeméti, miskolci, szabadkai, szatmári, északmagyarországi, székelyfehérvári, alföldi és soproni kerületek igazgatóinak, míg a területi igazgatók 1000 korona biztosítékot tartoznak befizetni.

* **Megjutalmazott jegyző.** A vármegyei alispánja Bácsordas község jegyzőjét Rumbach Mihályt, az utadó beszédese körül kifejtett tevékenységéért 40 korona jutalomban részesítette.

* **Lelbach Konrád halála.** Cservenkai tudósítónk jelenti, hogy Lelbach Konrád, du-gazdag ottani földbirtokos e hó 10-én 61 éves korában meghalt. A többszörös milliós Lelbach néhány hét előtt öngyilkossági kísérletet követett el, hogy megszabaduljon szivbajától, de a revolver golyója csak könnyű sérülést okozott. Ma végre megváltotta a halált. Szivbaja megölte. Agglegény volt. Nagy vagyonát rokonai örökölték.

* **Az apatini szabad lyceum-egylet** a napokban Schmausz Endre elnöklésével ülést tartott, melyen nagy tetszéssel fogadták a magvas tüküri jelentést. A választmányba az eddigieken kívül dr. Tim Józsefet választották be.

* **Vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelmi miniszter Pábian Lajos mérnök és Kovács Jenő dr. ügyvéd. Bács-Bodrog vármegye fő. főtgyésze,

budapesti lakosoknak a baja—zombori körvasutra előmunkálati engedélyt adott, amely az államvasutak Baja állomásából kiágazólag Bácsmonostor, Baraonska, Csátalja, Dávod, Herczegszántó, Béres, Küllöd, Bezdan, Monostorszeg, Bácskertes és Apatin községek határait át az államvasutak Priglevezeszentiván állomásába való beágazással és folytatólag Doroszló, Militics, Bácsordas, Durnye, Bács, Bócsótváros, Bócsor és Dunabükény községek határait át a hegyes—feketehegy—palánkai h. é. vasut Palánka állomásáig és végül ezen a vonalon terve bet Bezdan állomásból az államvasutak Zombor állomásáig vezetne.

* **Elvesztett kutya.** Egy fehér rövidszőrű kis kutya, mely Mici névre hallgat, elvesztett. Kéri a megtaláló, hogy azt Csihás Benő-utca 15. sz. alá vigye, hol megfellel jutalomban részesül.

* **Verekedés Baracsán.** Gyuricza János az élete párjával ment Baracsán az utcán. Valami szóváltás volt férj és feleség között. Az asszony nyelve gyorsabban pergelt, mint a férjé. Mikor a férj látta, hogy kifogy a szóból, neki esett a feleségének a nyílt utcán és elkezdte döngögni. A történetesen az utcán levő Kunyik János, Kunyik Péter és Kovács János az asszony segítségére siettek és a feleséget bántalmazó férjét úgy elverték, hogy az még sokáig fog visszaemlékezni arra a szép márcziusi napra. Bántalmazói ellen megtevé a feljelentést a bajai bíróságnál.

* **Színészet Zentán.** A szabadkai színházterület igazgatója, dr. Farkas Ferencz arra kérte Zenta város közgyűlését, engedje meg neki, hogy áprilistól októberig társulatával játszhasson Zentán. A tanács legközelebb foglalkozik e kérdéssel.

* **Aki a leányának a férje és az unokáinak az apja.** A Szegedhez közeli Dorozsma községből egy ősz haju, törpe növésű csizmás parasztembert ösenedőrszuronyok között kísérték a szegedi kir. ügyészség fogházába. Az őrg gazda 10 éven keresztül volt férje a saját leányának és ebből a rettenetes házasságból eddig négy gyermek származott. A gonoszlelkű embert Móra Albertnek hívják, 64 éves. Huaz év előtt meghalt a felesége, akitől egy leánya, az asszony elhunytakor 14 éves Borbáia származott. Az őrg tíz éven keresztül csüdesnen élt a leányával s mikor az elérte a huszonegyedik esztendő, házasságra lépett vele, természetesen a törvényes formák mellőzésével. Talán soha sem tudták volna meg az őrg ember rémtettét, ha a leányban most, tíz év után föl nem ébred a jobb érzés és le nem leplezi a saját apját.

Könnyen elképzeltető,

hogy egy olyan szer, amely a szervezeten erőforrásokhoz juttatja, azt képessé teszi arra hogy fenyegetőleg fellépő betegségeknek határozottan ellent tudjon állani. Ezt legkönnyebben a SCOTT-féle EMULSIÓ használata által érhetjük el. A SCOTT-féle EMULSIÓ jó ízű és könnyen emészthető készítmény, mely lefinomabb gyógyszer-kamájából készül és néha néhony hypophosphitok hozzáadásával. A csukamájolaj az egészséges, izmos has képződését előmozdítja, míg a hypophosphitok az idegeket edzik és az életerőt fokozzák.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódiságának jelo a „hátán nagy csukát vivő halász“ védjegy.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Ezen lapra való hivatkozásnál és 75 fill. levél helyeig beküldése ellenében mintafelleg bérmentve szolgát

Dr. BUDAI EMIL,

„Városi gyógyszer-tár“

BUDAPEST, VI. Váci-utca 34/50.

Egy eredeti füveg ára: 2 kor. 50 fill.

* **Paplak építés.** A palánkai izr. hitközség paplak építésére nyilvános pályázatot hirdet. Költségvetési összeg 13000 korona. Biztosíték 5% készpénzben vagy elfogadható értékpapírban. Az építési tervek és feltételek betekinthetők a hitközségi jegyzőnél (izr. iskolaépület) d. e. 8-11 óráig. Az árjelítés az izr. hitközség üléstermében március 18. d. e. 9 órákor tartatik meg a mikor ép úgy a szóbeli, mint írásbeli ajánlatok elfogadtnak.

Menyasszony-Selyem

85 krajczárlól 11 frt 35 kr. méterenkint minden színben. Portó- és vámmentesen házhoz szállítva. Dus mintaválaszték póstafordultával.

Selyemgár Henneberg Zürich. 3.

* **A „Bácskaiak“ jubileuma.**

Hálás témának bizonyult a gazdag, mulató Bácskának megismertetése a nagy közönséggel. E feladatot Zsedényi Aladár vállalta magára és derakasan meg is oldotta. Ez a darab a budapesti Uránia színházban kedden este megérte a jubiláris előadást. Ezen ünnepélyes esemény véget, úgy a megye, mint Szabadka a szerző szülővárosa, küldöttséget indított a fővárosba. Horváth Gyula cimbalomművész ez alkalmattal a Zsedényi által szerzett zeneszámok hallgatóit szólóban játszotta el.

(**Falzione-fürdő.** A Falzione-féle fürdőben a kutat 150 méterrel mélyebben fúrták, úgy hogy az eredeti forrásra akadtak. A kút anyait vizet ad, hogy a fürdő nem is emésztheti fel. A nagy medence és az összes helyiségek mátlól fogva kétszer naponta töltetnek meg friss vízzel.

Kakao és csokoládé kedvelők figyelmébe:
Hoff János-féle

Kandol-Kakao

a legcsekélyebb zsírtartalmu, azért igen könnyen emészthető, soha nem okoz székrekedést, mindszámtal ritka finom íze mellett kiválóan olcsó.

Valódi csokis

Hoff János
nével és az oroszlan-
védjeggyel.

Csomagok 1/4 kgr. 90 fillér
1/2 kgr. 50
Mindenütt kapható.

(**A régi összetételű.** nyers csukamájolaj értékét nagyban csökkenti azon körülmény, hogy emészthetetlen zavarokkal és nehézségekkel jár. — Ezen nehézségek most le vannak győzve a Scott-féle Emulsió által, mely méz — és natronhypophosphit hozzáadásával készül. — A Scott-Emulsió egy teljesen tiszta készítmény, mely a híres Scott féle eljárás szerint készül, miáltal a csukamájolaj gyógyító hatása emelkedik.

A zombori színház átalakítása.

Lapunk legutóbbi számában megemlítettük már, hogy a színház nagybővítése tervbe vétetett, és hogy ennek memorandumát lapunk legközelebbi számában leközzöljük.

Városi színházunk épülete ellen ugyan szólván felemelése pillanatától fogva ezer és egy a panasz a színházlátogató közönség és a színjátszó társulat részéről egyaránt. Kicsiny a nézőtér, nem nyújt elégséges kényelmes helyet városunk meggyarapodott értelmiségének; kicsiny és alkalmatlan a színpad, nem felel meg a modern színművészet legszerűbb követelményeinek sem; s mind a kettő voszedelmes túlértékelt, úgy hogy ha előadás alatt véletlenül tűz támadna, a katasztrófa elkerülhetetlen.

Sokszor felemlítettük a szavunkat a színház kibővítése s tűzrendőri szempont-

ból teljes átalakítása iránt, sőt legszívesebben vettük volna a meglévő épületnek teljes lebontását s egy új, minden irányú követelményeknek teljesen megfelelő színház építését.

Örömmel látjuk ennél fogva, hogy a város tanácsa szintén lelkére vette a színház ügyét s felszólította a mérnöki hivatalt a színház megfelelő kibővítésére és átalakítására alkalmas tervezet kidolgozására; s fokozza örömlökét a mérnöki hivatal megbízottja részéről a buzgalom, mellyel megbízásának hamarosan megfelelt egy minden tekintetben figyelmet és honoráriást érdemlő memorandumban.

Akinek igazán szívén van a színház és a színművészet ügye, az nem fog visszariadni attól a csekély áldozattól, melyet a javaslat tőle kíván. A páholyjegy megváltási összege eddig ugyanis oly csekély volt, hogy számosan megfizettek volna érte többet is. Aki ragaszkodik e joghoz, az tudjon áldozni is érte. Gondolja meg, hogy a városnak minosen e célra megnyitható anyagi forrásai; gondolja meg, hogy az átalakítással nemcsak többek részére válik hozzáférhetővé a színművészet élvezete, hanem a színházjáró közönség egyetemének, tehát benne neki is biztosabbá a testi és lelki egészsége.

A memorandum így szól:

Tikintetes Tanács!

Hivatkozással 18889. kig. 1904. számra, a színháznak átalakítása és kibővítése tárgyában tartott szűkebb körű értekezlet megbízásából s az ott elhangzott beható eszmecsere által megállapított alapon a kérdést tanulmány tárgyává tettem s ennek eredményét a következőkben van szerencsém a tek. tanács elé terjeszteni:

Színházunk átalakításának kérdése már nem a mai keltező, évek hosszú sora óta hangzik a színházlátogató közönség részéről a panasz színházunk hiányosságairól s ebből kifolyólag a kívánalom a színház megfelelő átalakítása iránt.

Jól épített színházunk két feladatot kell betöltenie, meg kell felelnie a közönség igényeinek és ki kell elégítenie a tűzbiztonság követelményeit.

Mik tehát esetünkben a fennálló színházal szemben a közönség igényei és mik a tűzbiztonsági szempontból fennforgó követelmények?

A közönség, véleményem szerint kívánja, hogy a páholyok száma szaporíttassék, a földszinti nézőtérben a rozoga és kényelmetlen ülőhelyek megfelelő kényelmes ülőhelyekkel kicseréltesse, a jelenlegi ozlszerűtlen és elégtelen karzat helyett a szegénytelen sorsu középosztály által is igénybe vehető tisztességes karzat létesíttessék s végül, hogy egy a színpadon, mint a nézőtérben sokszor uralkodik, úgy az előadó személyzet, mint a színház látogató közönség egészségét veszélyeztető léghuzam megszüntettesék. Kényelmi, egészségi és ozlszerűségi szempontból szükséges lenne ezeken kívül megfelelően elhelyezett és jól temporált ruhafiórokról és közlekedési folyosókról is gondoskodni.

A tűzbiztonság s így az előadó személyzet, valamint a színházba járó közönség életbiztonsága általánosságban megköveteli azt, hogy a színház akként legyen berendezve, hogy egy az előadó személyzet, mint a közönség a színpadról, illetve a nézőtérrel lehető gyorsan tűzbiztos helyre juthasson, illetőleg az épületet veszély nélkül elhagyhassa, ami pedig csak úgy lehetséges, ha megfelelően elhelyezett és elegendő számú tűzbiztos folyosóról, kijáratról és lépcsőről gondoskodva van.

Lássuk már most, hogy a felsorolt kívánalmak jogosultak-e, s a tűzbiztonság követelményei színházunk jelenlegi állapota mellett ki vannak-e elégítve? Ha e kérdésekre megfelelően, akkor tisztában leszünk azzal is, hogy mi a teendő.

Tapasztalati tény az, hogy nemcsak nálunk, de vidéki városainkba egyáltalában a közönség azon része, amely a színházat rendszeresen látogatja, leginkább páholyba szeret járni, ennek a kétségbe vonhatlan személyi szempontokon kívül talán más okai is vannak. Idézem erre vonatkozólag Lovass Zsigmond Nagyvárad város főmérnökének a budapesti „Építészeti Szemle“ 11. füzetében írt, „Színházépítés“ című cikkéből a következőket:

„Fontos programmpont a páholy, illő és állóhelyek egymáshoz való számarányának megállapítása. A vidéken aránylag sokkal több páholy kell, mint egy fővárosi színházban, mivel mindenkit ismernek és a noblesse oblige sokkal jobban érvényre jut, mint a fővárosban. A vidéki színházi élet anyagi biztosítékát rendszerint a páholybérlet nyújtja és talán nem tulzok, ha azt mondom, hogy nem lehet anyi páholy, melynek nem akadna bérlője.“

Azt hiszem, nem csalódom, ha azt állítom, hogy az itt elmondottak városunk viszonyainál is teljesen megfelelnek.

Bármi legyen is azonban az indító oka annak, hogy a közönség legszívesebben páholyba jár, tény az, hogy a közönség részével, amely rendszerint biztosítja a színházterület fenntartását, számolni kell.

A tapasztalat mutatja, hogy a most rendelkezésre álló páholyszám nem elegendő, gondoskodni kell tehát, hogy a páholyok száma a lehetőleghez képest szaporíttassék, noha ez a térkihasználás szempontjából előnyösnek épséggel nem mondható; amig ugyanis egy földszinti ülőhelyre 0.4-0.5 m² alapterület elegendő, addig egy páholybérlet már épen a kétszeres terület szükséges, bele nem számítva a páholyokhoz szükséges folyosó területét.

Nálunk jelenleg 28 páholy van, amelyek rendszerint állandóan elfoglalva vannak, kétségtelen tehát, hogy a közönség egyrésze páholyhoz egyáltalában nem, vagy csak ritkán juthat s bizonyára vannak, akik emiatt egyáltalában nem látogatják a színházat, a páholyok szaporítása tehát mindenestre emelné a színházba járó közönség számát.

Az elmondottak dacára sem kell azonban azt hinni, hogy a közönségben nem lennének elegendő számmal olyanok is, akik a földszinti ülőhelyeket is szívesen látogatnák, ha azok megfelelő kényelemmel lennének berendezve, a mostani ülőhelyekről azonban ezt a legnagyobb jóakarattal sem lehet állítani. Különösen az ülőhelyek helytelen alakja és képzése, nem pedig azok méretbeli fogyatékossága okozza, hogy azokon 2 1/2-3 órát ülni nem tartozik a legnagyobb élvezetek közé. Különösen áll ez a kissé természetesebb színházlátogatóra vagy a szomszédjára, akikkel a legvonzóbb előadás sem képes feledtetni az ülőhelyek meg nem felelő voltát. A tér kihasználás és kényelem szempontjából legmegfelelőbbnek bizonyultak a Thonet-féle hajlított fából készült ülőhelyek, amilyenekkel az újabb színházak mind berendezve vannak, ilyenek lennének tehát színházunkban is szükségesek.

A jelenlegi karzat elhelyezése egyike a legnagyobb hibáknak az egész nézőtér berendezésében. Meg nem felelő az a karzatra járó közönség szempontjából, mert a színpadhoz képest nagyon háttérben van s bár a színpaddal szemköt a közepben van, de igen keskeny helyet foglal el, úgy hogy az első sorokban csak igen kevesen foglalhatnak helyet, aránylag kis területen igen sok néző van összezsúfolva s innen van az, hogy kissé tisztességesebb ember, akinek azonban a földszinti ülőhely drága, a színházat nem látogathatja.

De nm kevésbbé e sérelmes ezen elhelyezés a karzat előtti nyitott páholyok közönségére sem, akik előadás közben nem egyszer a jó izlést sértő megjegyéseket és közbeszólásokat kénytelenek végighallgatni, a legnagyobb részben oseldekből

és katonákból álló karzat látogatók részéről, természetes, hogy felvonásokukban az arcpirító lárság és enyelgés sem tartozik a ritkaságok közé, ami ott fejt egész természet és a hosszú felvonások közük unalmának előzése szempontjából mulatságos is lehet, de a páholyok közönsége talán még sem tartja annak. Mindezt pedig közvetlen tapasztalatból tudom s tudják mindazok, akik valamikor ezekből a páholyokból nézték végig az előadást.

De van ennek az elrendezésnek még egy sokkal fontosabb és komolyabb hátránya is, amiről később lesz szó.

Nem tartozik a legcsékélyebb bajok közé a színházban különösen hidegebb időjárás alkalmával uralkodó s a közönség egészséget veszélyeztető léghuzam sem, ami legfőkébb a földszinten és a nyitott páholyokban érezhető. E tekintetben is már évek hosszú sora óta hangzauak fel a panaszkók, a hatóság el is követelt és megkísérelt mindent eme baj megszüntetésére, de be kell vallanom, sikertelenül, amiből látszik az, hogy a tett övintézkedések nem irányultak a baj valódi okának megszüntetésére. E tekintetben utalok ismét Lovass Zsigmond Nagyvárad város mérnökének következő fejtegetésére: „A szakori és túrheterlen léghuzam okozói, melynek oka és iránya még a legszorgosabb megfigyelés is néha tévedésbe ejti, a következők:

Ablakok, ajtók vagy általában nem zárnak jól, mert a munka rossz, a fa megvetemedett, vagy éppen nincsenek kellően bezárva, vagy a fűtés és szellőztetés elszűrőtlen berendezése és kezelése. Gond fordítandó tehát az ajtókat, ablakokat kifogástalan pontos zárodására. Az összes ajtóknak maguktól kell záródniuk. A fűtést kifogástalanul szakszerűen kell teljesíteni, mihez a fűtőnek, a teljes berendezést, annak minden részletét, elzárját, működését ismerni kell; ezenfelül nem mellőzhető a kezeléssel szakember, mérnök vagy gépész általi gondos, folytonos ellenőrzése. Hogy a színházban a tartózkodás kellemes legyen, ehhez a nézőtérén 16–17 R. a folyosókon 17–18 R. nek kell lenni. A léghuzam főoka azonban az hogy a nézőtér hőmérséke lassankint nagyobb lesz a folyosóéinál, ami ajtónyitáshoz, de sőt a réseken át is érezhetővé lesz.

Ezért kell a nézőtérrel különösen a színekkel alatt szellőztetni, alig vagy egyáltalán nem kell fűteni a nézőtérrel, ellenben a folyosókat állandóan jól, hogy ezek hőmérséke vagy egyenlő vagy magasabb legyen a nézőtérénél. Ez az oka egyszerűen, hogy alig mellőzhető, sőt ajánlatos a nézőtér és folyosó közti összes ajtókra, páholyajtókra, a szabadba nyíló ablakokon jól meleg szőnyegfüggönyöket alkalmazni. Megjegyzendő, hogy a függönyöknek tűzbiztonsági szempontból könnyen kezelhetőnek kell lenniük.

Ha a folyosók melegebbek a nézőtérénél és a színpadnál, úgy léghuzam nincsen. Az itt előadottakat figyelembe véve, világosan megállapítható, hogy színházunknál mi okozza a léghuzamat.

Az ajtókat és ablakokat megfelelő elzárására kellő gond lett fordítva, a léghuzam mégis van, a hibát tehát a fűtési berendezésben kell keresnünk s véleményem szerint, a mint azonnal létni fogják, ott meg is találjuk.

A fűtés vagyis jelenleg a színpad alatt a nézőtér közelében elhelyezett fűtőtest által történik, a honnan a meleg levegő a légszatórnál át csak egy helyen jut a színpad és egy helyen a nézőtérre, még pedig mindjárt a színpad közelében az egyik páholy alatt. Főlölesleges bővebben kifejtetni, hogy ily fűtési berendezés mellett az előbb elsorolt követelmények teljesítése nem lehetnek s ebből kifolyólag a fűtés sem megfelelő, hisz az előcsarnok és a folyosók közvetlenül fűtve egyáltalában

nincsenek s így hőmérsékletük állandóan és lényegesen alacsonyabb a nézőtér hőmérsékleténél. Maga a fűtő berendezés nem elegendő nagy, a meleg bevezetése pedig homlokegyenest ellenkezik az előbb felsorolt fűtési elvekkel. A fűtés nem lehet egyenletes az egyoldali beömlési nyílás mellett, a léghuzam pedig biztosítva van az által, hogy a folyosók és előcsarnok közvetlenül egyáltalában nem fűtettek.

Igazolja az itt elmondottak helyességét azon körülmény, hogy amidőn a külső temperatura nagyon leszál, akkor a színházban különösen az előcsarnokban hideg van, a léghuzam pedig a legerősebb, látszik tehát, hogy a fűtési berendezés elégtelen, másrészt czélszerűtlen.

Fokozódnék ez a baj, ha a mostani fűtés berendezés mellett a gáz és petroleum világítás helyét a villamos világítás bevezetnék, a számos gáz és petroleum láng ugyanis valamivel mégis hozzájárul a hőmérséklet emeléséhez, míg a villamos izzólámpa világítás mellett észrevehető hő nem fejlődik. Minthogy a villamos világítás bevezetése nem kerülhető el, a fűtési berendezése el nem odázható szükséget képez.

Nem lényegtelen a színházak berendezésénél, hogy jól elhelyezett, elegendő nagy és kellő hőmérséklettel bíró ruhatárak álljanak rendelkezésre. A ruhatáraknak az előcsarnok két oldalán akként kell elhelyezve lenniük, hogy az előadás végeztével a ruhatár előtt várakozók a közönség többi részének kivonulását ne akadályozzák. A ruhatárakhoz a nézőtérrel fűtött helyiségekben keresztül kell hozzáférhetőnek lenniük.

Hogy a jelenleg rendelkezésre álló ruhatár ezen kellekkel nem bír, az köz tudomású.

Az eddig előadottak a közönség kényelmére és egészségére vonatkoznak, mindezeknél fontosabb azonban a színház-épület megvizsgálása azon szempontból, hogy fűtés esetén a közönség életbiztonságáról mennyire van gondoskodva.

Az újabban épült színházaknál a legnagyobb gond arra fordítatik, hogy a tűzbiztonsági követelményei a legszigorúbban szem előtt tartassanak, ami tekintettel az elég gyakran előforduló színházégek s ily alkalomkor előforduló tömeges szerencsétlenségekre, teljesen indokolt is.

Budapest főváros tanácsa még 1882. évben szabályrendeletet alkotott a budapesti színházak tűzbiztonsága tárgyában, amelyben a színházak építési módja részletesen körül van írva, hasonlóképpen a külföldön is rendeleti uton szabályozták a színházak építését, nagyon természetes, hogy azota a tűzbiztonságot illető igények csak fokozódtak, annál is inkább, mivel még az újabban épült színházaknál is előfordult szerencsétlenségek sajnosan igazolták, hogy a tűzbiztonság tekintetében nem lehet túlzotnak mondható igényeket támasztani.

Ugy a budapesti hivatkozott szabályrendelet m. pl. a száskirályságban 1882-ben kiadott rendelet első és főfeltételül szabja meg minden színházra nézve, hogy az minden oldalról teljesen szabadon álljon, hogy ha ebben a tekintetben azota is történt néha-néha eltérés, az semmiesetre sem helyesítható és követendő például nem állítható fel.

Egy másik a tűzbiztonság érdekében legfontosabb követelménye ezen rendeletnek az, hogy minden emeletorról jobbra-balra legalább egy tűzbiztos léposó vezessen, részint közvetlenül a szabadba, részint az előcsarnokba, a nézőtér és a léposó között a nézőtér illető része befogadási képességének megfelelő területű tűzbiztos fűdeményű és a szabadba nyíló ablakokkal ellátott eltérő, vagy folyosó alkalmazandó.

Ha az előcsarnokba több léposó torlik, azok úgy helyezendők el, hogy a

közönség kivonulási iránya egymást ne keresztelje.

Az egyes emeletorra vezető léposóknak a többi emeletorra vezető léposókkal összefüggésben lenni nem szabad. A nézőtér körül minden emeleten két és fél méter szélességű tűzbiztos folyosó készítenendő.

Ez utóbbi követelménynél kisebb színházaknál mint a miénk is, vagy amilyen nálunk egyáltalában szükséges, vagy valamikor építetni fog, a biztonság veszélyeztetése nélkül mindenesetre lehet engedélyt tenni, a többi követelmény azonban olyan, hogy azoknak feltétlenül elegend tenni kell.

A nézőtérre vonatkozó tűzbiztonsági követelményeket ezekben ismertetve, átérünk a színpad berendezésénél a színpadi személyzet biztonságára érdekében szükséges követelményekre.

Ezekre vonatkozólag a fentebb idézett rendeletek a következőket írják elő:

A színpad a környező mellékhelyiségektől, különösen az öltözőktől tűzbiztos folyosók által legyen elkülönítve, vagyis szükséges az, hogy az esetben ha a színpadon előadás vagy próbak alkalmával tűz üt ki, az előadó személyzet, egyáltalában a színpadon tartózkodók, úgy a színpadról mint az öltözőkből a tűzbiztos folyosó elérésével veszélytelenül juthatnak a szabadba.

(Folyt. köv.)

Irodalom.

— *Ritka siker!* A hirlapirodalomban páratlanul áll, hogy egy lap 4 évi fennállása alatt ilyen szédítő sikert ért volna el, mint „Tolnai Világ-Lapja”. Nincs az országban még pusztá sem, ahol ezen lapot nem találnak meg. Ez könnyen megmagyarázható, ha megjegyezzük, hogy mit nyújt ezen lap néhány krajczárért. Ha az Ön családja 6 tagból áll, mind a 6 megtalálja a maga olvasnivalóját. Szinte nélkülözhetővé tesz minden más lapot. A férj ott találja a bel- és külföldi eseményeket képekben. A nőnek ott van a kitűnő „Házi Kincstár”, mely valóságos lexikonja a háztartásnak, s ott van még a hírneves melléklet a „Nő mint házi orvos” is. A házi kisasszony ott találja a jobbnál jobb illusztrált regényeket, a magyar irodalom legjelesebb íróit. A nagy fiú ott találja az „Aranyifjúság” című mellékletet, míg a kis fiú, vagy leány szintén egész külön 2 hetenként megjelenő „Gyermek Világ” című lapot talál. A kaczagató „Világ” pedig, mely minden helyen megjelenik az egész családnak szól. Ennek a tetejében pedig, aki január 1-től eléfzetit „Tolnai Világ Lapját”, egy mesterileg előállított Kallós és Márkus által készített domborművet kap keretbe foglalva, mely Rákócziat ábrázolja vezérének egyetemben. „Tolnai Világ-Lapja” előfizetése félre 4 frt helyett 3 frt. Ezen domborművet ingyen adjuk, csupán a keretet számítva fel, ami 2 frt 50 krajczárba kerül. Előfizetések a „Magyar Kereskedelmi Közlöny”-hez, küldendők, Budapest, VII., Dohány-utca 16–18 (ezelőtt Károlykörút 9).

Bácsme gyében birtokot

megvételre keresek, szives ajánlatokat kér
Krausz Mór Szegszárd.

1208

kig. 1904

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye hódsági járáshoz tartozó Militics községben üresedésbe jött községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajlják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket hozzám f. évi márczius hó 21-éig annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Az állás jövedelmezése a következők:

1. Kézpénzbeli fizetés havonkénti egyenlő előleges részletekben kifizetendő évi 1818 Korona.
2. Hat (6) öl kemény tűzifa.
3. Szabad lakás
4. Négy kat. hold 1117 □-öl szántó és megfelelő szerűskert haszonélvezelő 521 □-öl nagyságban, melyek után ese összes adó és terheket a község viseli.
5. A gyámpénztári kezelésért, mint ellenőrnek tiszteletdíj évenként 200 korona negyedévenkénti előleges részletekben.
6. Magánmunkálatokért a megyei szabályrendeletben megállapított díjak.

Hódság, 1906. márczius hó 3 án.

Szemző Károly,
főszolgabíró.

A Zsivánovits-féle kertben (Bajai-út) egy 12-14 öl széles és 24 öl mély

villatelek

eladó. Bővebbet ugyanott a kertésznél.

Hungária

fürdő

(Zombor, Basa-utca 1. sz. a gimnázium főbejáratával szemben.)

mindennap reggeli 5
órától kezdve esti 6
óráig a nagyközönség

rendelkezésre áll.
Urak részére

mindennap délig, kedden és szombaton délután is.

Hölgyek részére

hétfőn, szerdán és pénteken délután 2 órától, diákok részére kedden délután.

Gőzfürdőjegy 1 kor.

Kádfürdőjegy 1 K 20 fill.

Diákjegy 40 fillér,

mely utóbbi csakis kedden d. u. vehető igénybe.

Telefon a fürdőben.

Köhögés!

Aki ezt meg nem figyeli az a saját teste ellen!

KAISER-féle

MELL CAMELLA

a 3 fenyővel. Orvosilag kipróbálva és ajánlva köhögés, rekedtség, katarus elnyálkásodás és gégekatarusnál.

4512 hatóságilag láttaozott bizonyítványok bizonyítják, hogy tényleg olyan jók, mint a minőnek ajánlják.

Csomagja 20 és 40 fillért. Zomborban kapható: Városi gyógyszerlár Szt.-György tér 5. Weidinger S. és Zs.-nál. Bácszentivánon: Kleiner Dezsó gyógyszerésznél. Bácsen: Gebauer Emil gyógyszerésznél.

Az elmúlt
rendkívüli
száraz nyár
folyamán
ismét a

Küküllőmenti

Első Szőlőoltványtelep

(Tulajdonos: CASPARI FRIGYES MEDGYES, 93. N. Küküllőmegye.)
Volt az egyedüli az egész országban mely oltványait óriási mennyiségű, napo nta 5 millió liternyi izzel öntözte, s ennek folytán az egyedüli szőlőtelep, amely ez évben is valóban szép és minden tekintetben kifogástalan minőségű szőlőoltványokat szállít. Képe, árjegyzék számos elismerő levél el ingyen és bérmentve.

NYOMTATVÁNYOKAT

a legeszesebben készit

OBLÁT KÁROLY KÖNYVNYOMDÁJA.

SZŐLŐOLTVÁNY ELADÁS.

A ki egészséges, o'csó szép szőlőt akar, bizalommal forduljon Vityé Miklós lelkiismeretesen vezetett oltványtelepéhez Szorb Csánádon (Torontál), a hol szokvány minőségű I. rendű fás, gyökeres és sima szőlőoltványok, bor- és esomegefajok valamint amerikai sima és gyökeres szőlővesztek, nemkülömben ugyanazon fajok II. szórú ósztályzatban

a legeszesebb árban kaphatók! — Szőlőoltvának külön e célra választott fajok. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. A számos elismerő-levél közül itten csak egy:

Tek. Vityé Miklós urnak, Szorb Csánád. A nekem szállított 2000 drb. I. minőségű gyökere, res o'tvány 14-15 db-ig, mind megfogamozott s így azokat mindenkinek a legjobban fogom ajánlani. Már ez idén, t. i. az első évben 34, —4 u. hajást hoztak, mely körülmény általános feltűnést kellett. Biztosítom hogy szűkebb-leteleme mindig Önnel fogom fedezni! Szívvelyes üdvözléssel Kunszt Seb. Egres.

Kérjen ön csak

SELLE és KARY-féle

FREDIN

Legjobb tisztítószer

minden finomabb cipőpöhöz

Sárga és fekete

Különösen ajánlható Boxcalfs-, Oscarla Chevreaux- és lakkecipőpöhöz.

WIEN, XII|1.

Hirdetéseket

felvez

a kiadóhivatal.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztítórosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sortvetőgépek, Planet Jr. kapálók,

szecskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, darálók, örlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlővessző!

A világhírű „Delaware“ adja a legjobb bort!

Oltani permétezní nem kell. A szőlőszet kincse.

A phyloxera-nak ellent áll! Leírását és árjegyzéket ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymennyiségű sima és gyökeres Delaware vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takáts

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Szegesd.

Központi iroda: Felső-Szegesd. Somogy megye.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már több mint 30 év óta legjobb fájdalom-csillapító szernek bizonyult kőszvényél, csiznál és mshhülekknél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget vegyünk el, a mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott csomagolásban van csomagolva. Ár: üvegekben 50 fillér, 1 liter 40 f. és 2 literes és üvegteljesen minden gyógyszerüzletben kapható. — Forgalmaz: Török József gyógyszeresemlé, Budapest.

Richter gyógyszerüzlet
az „Arany oroszlánból“, Prágában.
Előrebeszélés 5 fillér. Mindenképp szétlétél.

Pserhofer-pilulák

valódiak csak ezzel a vörös föllírással: „J. Pserhofer“.

József esaszár ideje óta, tehát több mint 120 év óta mint legrégebb, fájdalom nélkül hashajtó házi szer ismert és sok orvos sürgösen ajánlja a rossz emésztés és dugulás minden következménye ellen, mint az epecirkuláció zavara, májbaj, szélkolika, aranyér, a belek petyhüldtsége stb., vértisztító tulajdonsági következtében külön vészeségység, ideges főfájás, sárgaság stb. esetén.

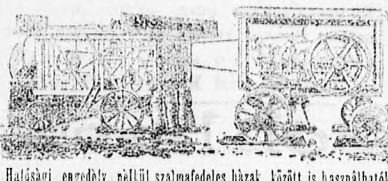
1 skatulyácska 15 pilulával K. — 42
1 tekercs 6 skatulyácskával K. 2 10

A pénz előleges beküldése esetén ára portlomentes megküldésével együtt

1 tekercs K. 2.66	4 tekercs K. 8.90
2 „ K. 4.70	5 „ K. 10.50
3 „ K. 6.80	10 „ K. 18.50

Egyedüli készítőhely:
PSEHOFER J. gyógyszerüzlet
Wien, I., Singerstrasse 15.

A világ legjobb eséplőkészletei.
Teljes jóállás kitűnő eséplésért.

Halásági engedély nélkül szalmafedezés házak között is használható.

112 díjjal kitüntetett!

A világ legegyszerűbb és legökéletesebb motor-eséplőkészleteit valamint a legökéletesebb benzín-, petrolin-, ásványolaj-motorokat ajánlja teljes jóállás mellett legutányabb árban 3-5 évi részletfizetéssel.

Kállay motortelepe Budapest, VI., Nagymező-utca 37-39.

Csak ezen telepen szerezhethők be a világhírű, szabad szemmel látható befejeszkedő készülékkel ellátott gazdasági és ipari célokra legalkalmasabb

benzín-, petrolin-, ásványolaj-motorok

és villamos gyújtású benzinlokomobil eséplőkészletek.

Nagy munkateljesítés. Olcsó árak. Legesekélyebb napi költség.

Aki elism. kitűnő szerkezetű olcsó motort akar venni, forduljon bizalommal ezen szakértő céghez.

Tessék a pontos Kállay F. és Trsa, Budapest, Nagymező-utca 37-39. ez mte ügyelni! Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Egy csiga lépeső Thiele elhizás elleni theája

egészen új, olcsó áron eladó. Bővebbet a zombori izr. hitközség előjáró-ágánál. A lépeső megtekinthető az izr. templom udvarában.

ismert hatásos különlegesség elhizás ellen. Csomagja 2 K. Beszerezhető Török József gyógyszerüzletéből Budapest, Király-u. 12.

Gyomorbajosoknak.

Mindazoknak, a kiknek a gyomor megműlőse vagy túlterhelése, hiányos, nehezen emészthető, túlságos inefog vagy hideg ételök élvezése, avagy rendetlen életmód folytán gyomorbajuk van, n. m. katarus, gyomorgöres, gyomorajdalm nehéz emésztés vagy elnyakódás — nagyon kitűnő házi szer ajánlatik, melynek meglőpő hatása már sok esztendőn át ki van próbálva

Ez a Hubert Ullrich-féle gyógyfüves bor.

E gyógyfüves bor jeles, gyógyhatásos füvekből jó borral van készítve, képezi, erősíti az ember emésztési szerveit. A gyógyfüves bor eltávolítja az emésztési akadályokat és hatásosan közrehat egészséges vé- képződéséhez.

A gyógyfüves bor idején való használva a gyomorbajokat már csirájában elfojtja. Azért nem kell késédelmezni, idejekorán használni.

Jelenségek u. m. főfájás, büffögés, égetés, puffadás, rosszullét hányásával a melynek dült gyomorbajnál annál erősebben föllépnek, gyakran egy-két ivás után már eltűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következménye: szorulás, kolik fájdalmak, sziv- dobogás, álmatlankodás, vérsürösödés a májban, lépben ezen gyógyfüves bor által gyorsan eltűntetnek.

A gyógyfüves bor az emészthetlenséget megszünteti s könnyű székelés által rossz anyagokat a gyomor belekből eltávolítja.

Besétt, sápadt, kinézés, vérszegénység, erőtlenség többnyire a rossz emésztés hiányos vérképződés és a máj beteges állapotának következménye. Étvágyhiány, idegesség kimerülés, rossz kedélyállapot, úgy mint gyakori főfájás, álmatlan éjszakák mellett az ilyen emberek lassan hervadnak.

A gyógyfüves bor elgyengült életörű újbol felvillanyozza.

A gyógyfüves bor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyaerjét, gyorsítja a vérképződést, lecsendesíti a fölzgatott idegeket és új életkedvet szeroz. Számos elismerés és halálirat bizonyítja ezt.

Gyógyfüves bor 1 fnt 50 kr. és 2 fntos üvegekben kapható: Zombor, Nemes-Militics, Osonolya, Kornyája, Uj-Szivaec, Ó-Szivas, Bács-Brosztóvecz, Bács-Doroszló Priglevica-Szt.-Ivan, Apatin, Kapsuzina, Bodrogh-Monostorszeg, Bezdán, Béreg, Szántova, Sztanisics, Bajnok, Pacser, Ó-Morovicza Bujsa, Bács-Topolya, Kis Hegyes, Szeghegy, Bács-Fokehegy, Kula, Uj-Verbász, Ó-Verbász, Kuczura, Torza, Kis-Kér, Bács-Szt. Tamás, Dárda, Kaksfalu, Városnaat, Bán, Baranyavár, Lőse, Munkács, Duna-Szekesd, Baracska, Gara, Katymár, Bács-Madaras, Bács-Álmás, Bikity, Bács-Vaskut, Bács-Monostor, Szerelme, Baja, Szabadka, Eszék, a gyógyszerüzletárakban, s valamennyi kisebb nagyobb magyarországi helyiségben osztrák-magyar gyógyszerárakban.

A zombori gyógyszereszek 3 és több üveg gyógyfüves bort eredeti árban Ausztria-Magyarország minden helyiségébe küldenek.

Ügyszintén küld Temesváry József zombori gyógyszerész 3 és több üveget növényorból, eredeti áron Ausztria-Magyarország minden helyiségébe.

Önyakodjunk az utánaesektől.

Kizárólagosan csakis Hubert Ullrich-féle gyógyfüves bort kérjük.

Gyógyfüves borom nem titok; alkotrészei: Malaga bor 4500, borszesz 100,0 Glycerin 100,0 vörös bor 240,0 (Elbereschensaft) Nyárfaevő 150,0 meggymevő 30,0 Man na 30,1 kőmánya, annanas. Honagyökér, amerikai erőgyökér, Enciagyökér, Halmuszgyökér á-á 10,0. Ezen alkotrészet keverjük!

Május

1 évre kiadó,

Bajai-utca 27. szám alatt, egy elegáns külön álló úri lakás, azaz 6 szoba: üveggel elzárt folyosó, fürdő szoba, cseléd szoba, konyha, éléskamra, pincze és padlás, virágos kerttel ellátott kellemes udvarral, esetleg egy külön rész kerttel.

Bővebb értesítés **Sztojkovits-féle** zálogházban.

Egy teljes jó karban lévő, kitűnő felszereléssel ellátott

DUNAI HENGERMALOM
eladó.

Czím a szerkesztőségben meg tudható.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratolt, ingyen és bérmentve kapható a szabad, hatyú gyógy-szertár által Majna Frankfurt.

Dankbarkeit

verantwortlich, wenn und fehlerlos alle **Eugen- und Haiseländer** mitteilen, wie mein Leben durch ein einfaches, billiges und erprobtes Naturprodukt von jenem langewierigen Leiden befreit wurde.
K. Baumgartl, Gasteirt in Heuler bei Raasdorf.

Schlieszer Nándor

kárpitos és bútorraktár
ZOMBORBAN, (bajai-ut.) Dr. Nikolits-féle ház, a szerb templom átellenében.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy Zomborban, (bajai-ut.) Dr. Nikolits-féle háznál, a szerb templom átellenében, f. évi márczius 15-én

kárpitos műhelyt és bútorraktárt

nyitok. Támaszkodva Budapesten, a legelőkelőbb bútor- és kárpitos-üzletben szerzett gyakorlataimra, reményilem, hogy itt is igen tisztelt vevőimet a legjobban fogom kielégíteni.

Raktáron fogok tartani nagy választékban mindennemű **hálószoba, ebédlő és szalon-bútorokat**, úgy szintén mindenféle egyes bútordarabokat is. **Kárpitozott bútordarabokat** a legdivatosabb kiállításban, saját műhelyemben készítve raktáron tartok.

Diszítési munkák úgymint papirkárpitozás (tapeta munkák) a legolcsóbb árak mellett eszközölteknek.

A n. é. közönség becses megrendeléseit kérve, maradtam teljes tisztelettel

Schlieszer Nándor.

A beállott kőműves-sztrájk miatt az ideiglenes helyiség csonoplai-ut 20. sz. alatt van.

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG NÁDOR-UCZAI FIOKJA

Alaptőke 15.000.000 K. Budapest, V., Nádor-u. 18. Tartalék 2.225.000 K.

Telefon szám: 86-01.

Sürgőnyezim: Nádorutczai Hazabank.

Telefon szám: 86-01.

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereségekötvényei.

Az első ciklusban évenként háromszor jutt. 5. októb. 5. febr. 5

300.000

600.000

300.000

koronás főnyereségek

40.000 és 20.000, 50.000

és 20.000, 40.000 és 20.000

koronás melléknyereségek kerülnek sorolásra

Egy évi nyereségek összege:

1,571.000 kor.

Minden egyes sorsjegy

okvetlenül kisorsoltatik.

A nyereségek főösszege:

32,221.300 kor.,

a törlesztési huzások főösszege:

36,938.750 kor.

mind az öt ciklusban.

A vevőknek a rendkívül előnyös nyereséghuzásokon való játék csak a vételár kamataiba kerül, mert a legkisebb nyereségek és a törlesztések huzásánál sorsolt nyereségekötvényért járó nyereségekötvények árfolyamát képezi, mint a sorsjegyek mai árával.

Minden egyes nyereségekötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra kiadandó nyereségekötvény az összes nyereséghuzásokon végig — tehát 70 éven át — jár, és szerint többször is sorsolható nyereségekötvény.

A nyereségekötvényeknek biztosítékát az államnak, városoknak és községeknek nyújtó kölcsönök képezik és a törlesztések, valamint a nyereségek pontos kifizetéseért a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is kezkeszkedik. Ezeket a nyereségekötvényeket adjuk:

a) készpénzfizetésre a mindenkori pontos napi árfolyamon darabonként, 20 korona foglalót kikötve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutányos feltételek mellett megfelelő előleget nyújtunk.

b) az 1888. XXXI. t.-cz. értelmében kiállított részletvekre

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. márczius hó 15-ig beérkező rendeléseknél intézelünk ezeken az árakon árfolyamemelkedés esetén sem változtat.

Már az első részletnek postautalványon való beküldése után megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számat tartalmazó törvényesen kiállított részletivel, melynek alapján a vevő azonnal megszerzi a kizárólagos játékjogot.

a) KÉSZPÉNZFIZETÉSRE: Megrendelési jegy: b) RÉSZLETIVRE:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-u. Fiókja, Budapest, V. Nádor-u. 18.

Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon számítva készpénzfizetés ellen..... darab Pesti Hazai Első

Takarékpénztár Egyesületi nyereségekötvényt

küldeni. Mai postával küldök Önöknek foglalót 20

darabonként 20 forintot azaz összesen..... ko-

ronát, míg a hátralékos összeget sziveskedjenek

utánvételek beszedni.

folyószámlán hitelszani:

Kelt.....

A megrendelő neve:..... (olvasható aláírás)

Pontos lakáscíme:.....

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-u. Fiókja, Budapest, V. Nádor-u. 18.

Megrendelek Önöknél a prospektusokban foglalt fel-

tételek szerint az 1888. XXXI. t.-cz. értelmében ki-

állítandó részletvekre..... db Pesti Hazai Első Ta-

karékpénztár Egyesületi nyereségekötvényt. A

vételárat darabonként..... koronás..... havi rész-

letben fogom törleszteni. Az első részlet összesen

..... kor. ma postautalványon küldtem czimükre.

Kelt.....

A megrendelő neve:..... (olvasható aláírás)

Pontos lakáscíme:.....